

A magyar égbolton szép szivárvány támad,
 Örömkönyeiből kuruczok hadának,
 Reá hull egy könyesepp a Habsburg szemére,
 S ott fog tündökölni örök dicsőségre! . . .

Révai Károly.

Perényiné.¹

Gyászruhás, bús özvegy a mohácsi síkra
 Elindúl zokogva, megérkezik sírva.
 Fekete fátyolát el-elkapja a szél:
 „Én egyetlen fiam, merre, hova lettél?”

Hófehér lélek a fényes menyországból
 Aláereszkedik, mint egy fellegfátyol.
 Hangtalan járja a mohácsi térséget:
 „Én édes jó anyám, hol találalak téged?”

Özvegyasszony arczán sűrű könny leperreg.
 „Okosabbat, jobbat nála nem ismerek.
 Hogyan tanult lopva, elbújva, titokba’,
 Ékes deák nyelvet hogyan gyakorolta!
 Csak nekem mondta el — én édes magzatom,
 Kedves beszédedet jaj, hogy nem hallhatom!
 Az estvéli csendbe’, meghitten, kettesbe’
 Engem is beleírt egy szép deák versbe.
 A gyönyörűségtől elfakadtam sírva,
 Pedig nem értettem — de szép volt: ő írta!
 S most farkasok rontják azt az okos fejet . . .
 Irgalmas nagy Isten, hogyan engedheted!

Haraggal a lélek körülnéz a síkon:
 „Oh, hogy forgatni a kardot már nem bírom!
 Több sem kellett volna, még csak egy-két óra,
 S küldtem volna pogányt ezret a pokolra.

¹ A mohácsi ütközetben tudvalevőleg elesett Perényi Ferencz, az ifjú humanista is, Nagyvárad 27 éves püspöke. A történelem feljegyezte, hogy az elesett magyar vitézeket özvegy Perényi Györgyné temettette el. Ezek a költemény történelmi alapjai.

Anyám is felejttem, édes magyar népem,
 Én nemzetem, mikor temetődet nézem.
 Vajjon a népeknek van-e élő lelke?
 Lesz-e feltámadás e sírnak felette?!
 Jaj nekem! Én voltam jósa tréfás szóval:
 Brodaries Márk uram, remélem, felszólal,
 Ha Rómába jutand, — felszólal miértünk,
 Jó magyar vitézek a kik itt elvérzünk,
 Mert bizony ma estig szentek lajstromába
 Huszonkétezerrel többet kap a pápa!“

Özvegyasszony után jönnek hű eselédi.
 Könny nélkül ezt a gyászt egy sem tudja nézni.
 Megcsonkított hullák, kifosztott halottak,
 Szegény magyarok még holtan sem nyugsznak.
 „Ifjan ültették be a püspöki székbe,
 Vala tudománya Várad büszkesége
 S most itt fekszik ő is, megölve, kifosztva,
 Fölemelted, Isten, s lealáztad porba,
 Oh rettentő vagy te szörnyű haragodba!
 Hűségese eselédim, nagy, mély sírt ássatok,
 Nyugtot ott leljenek vértanú magyarok.
 Megkeresem fiam, ő is ott pihenjen,
 S ha pihen, melléje temessetek engem!“

A lélek borongva, búsán tova lebben.
 „Édes anyám nélkül nincs nyugtom a menyben.
 Oh, hogyan szeretett az az áldott lélek!
 Magasra vágytam, hogy csak érette éljek.
 Akartam lenni nagy, pap, tudós, hős talán,
 Első — hogy nálam is elsőbb legyen anyám.
 S most . . . veszve az ország, összetört remények
 Nélküled, jó anyám, a menyben sem élek!“

Ássák a sírt búsán, ássák — forró könnyek
 Magyarok szeméből patakban ömölnek.
 Özvegy asszonynak már csak egy könnye sincsen,
 Járja a térséget halovány, bús színben.